

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 26. studenoga 2008.

Posljedice opravdanja po vjeri i djelovanja Duha

Draga braćo i sestre, ako su vjernici besplatno opravdani i ako u tome djela – djela Zakona a još manje općenito ljudska djela – nemaju nikakvog udjela, da bi bili opravdani potrebno je da se na naš ivot izlijeva voda Duha i da bude bogat njegovim "plodom" (usp. Gal 5,22). U prethodnoj smo se katehezi zadržali na apsolutnoj besplatnosti spasenja, koje je Bog ostvario u Kristu, po Duhu Svetom: danas svoju panju upravljamo na posljedice koje proizlaze iz činjenice da smo opravdani po vjeri i iz djelovanja Duha u kršćanskom ivotu.

Moramo priznati da su u povijesti kršćanstva dvije razine – nevanost djela za postizanje spasenja i opravdanje koje daje plodove Duha – često miješane, što je imalo za posljedicu brojna pogrešna tumačenja. Zapravo, nije nimalo slučajno da sveti Pavao, u istoj Poslanici Galaćanima, u kojoj stavlja krajnje snaan naglasak na besplatnost opravdanja, ističe također odnos između vjere i djela: "Uistinu, u Kristu Isusu ništa ne vrijedi ni obrezanje ni neobrezanje, nego - vjera ljubavlju djelotvorna" (Gal 5,6). Zato postoje, s jedne strane, "djela tijela", a to su "bludnost, nečistoća, razvratnost..." (Gal 5,19-21); a s druge, kršćanski je ivot jačan djelovanjem Duha koji daje "ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost" (Gal 5,22): to su plodovi Duha.

Prva u tomu nizu kreposti je ljubav a posljednja uzdržljivost. Zaista, Duh, koji je Ljubav Oca i Sina, izljuje svoj prvi dar – ljubav, u naša srca (usp. Rim 5,5); a ljubav da bi se u punini izrazila zahtijeva uzdržljivost. O ljubavi Oca i Sina koja nas zahvaća i stubokom preobraava naš ivot govorio sam u svojoj prvoj enciklici *Deus caritas est*. Vjernici znaju da se u međusobnoj ljubavi u nama, po Duhu, nastanjuje Boja i Kristova ljubav. U istoj Poslanici Galaćanima Pavao će reći da, noseći teret jedni drugih, vjernici ispunjavaju zapovijed ljubavi (usp. Gal 6,2). Opravdani po daru

vjere u Kristu, pozvani smo ivjeti u Kristovoj ljubavi prema blinjemu, jer ćemo na temelju toga na kraju svoga ivota biti suđeni. Da međusobna ljubav predstavlja izraz i glavnu posljedicu opravdanosti, pokazuje glasovita pohvala ljubavi u Pavlovu hvalospjevu ljubavi: "Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi ili cimbal što zveči... Ljubav je velikodušna, dobrotiva je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; nije nepristojna, ne trai svoje..." (1 Kor 13,1.4-5). Kršćanska je ljubav itekako zahtjevna jer proizlazi iz potpune Kristove ljubavi prema nama: ta nas ljubav privlači sebi, prihvaća, grli, podupire, pa čak u neku ruku i muči, jer prisiljava svakoga od nas da ne ivi više za samoga sebe, zatvoren u vlastiti egoizam, već za "Onoga koji za nas umrije i uskrsnu" (usp. 2 Kor 5,15). Kristova nas ljubavi čini u Njemu novim stvorenjem (usp. 2 Kor 5,17) koje postaje dio njegova mističnoga Tijela koji je Crkva.

Promatrana u toj perspektivi, središnji poloaj opravdanja bez djela, koje u Pavlovu učenju zauzima prvo mjesto, nije u proturječju s vjerom djelatnom u ljubavi; štoviše zahtijeva da svoju vjeru pokazujemo ivotom po Duhu. Često se znalo vidjeti neutemeljeno proturjeđe između teologije svetoga Pavla i one svetoga Jakova, koji u svojoj poslanici piše: "kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva" (2,26). Zapravo se tu radi o tome da, dok je Pavao zaokupljen prije svega time da pokaže da je vjera u Krista nuna i dovoljna, Jakov stavlja naglasak na posljedične odnose između vjere i djela (usp. Jak 2,2-4). Zato, kako za Pavla tako i za Jakova, vjera djelatna u ljubavi potvrđuje besplatni dar opravdanja u Kristu. Spasenje, primljeno u Kristu, treba čuvati i svjedočiti "sa strahom i trepetom. Da, Bog u svojoj dobrohotnosti izvodi u vama i htjeti i djelovati. Sve činite bez mrmljanja i oklijevanja... dreći riječ ivota", reći će nadalje sveti Pavao kršćanima u Filipima (usp. Fil 2,12-14.16).

Često smo skloni podleći istim onim pogrešnim tumačenjima kojima je podlegla korintska zajednica: budući da smo opravdani po vjeri u Krista "sve je dopušteno". Dopušteno nam je stvarati podjele u Crkvi, Tijelu Kristovu, slaviti euharistiju ne posvećujući brigu za one koji su u potrebi, teiti višim darovima ne vodeći računa o tome da smo čvrsto međusobno povezani kao udovi istoga tijela, i tako redom. Pogubne su posljedice vjere koja nije ukorijenjena u ljubavi, jer se svodi na samovolju i subjektivizam koji nanose silnu štetu nama samima i našoj braći. Naprotiv, moramo si ponovno dozvati u svijest da, upravo zato jer smo opravdani u Kristu, ne pripadamo više samima sebi, već smo postali hram Duha i zato smo pozvani proslaviti Boga u našem tijelu (usp. 1 Kor 6,19). Silno bismo obezvrijedili neprocjenjivu vrijednost opravdanja ako ne bismo Krista proslavili svojim tijelom, budući da smo otkupljeni visokom cijenom njegove krvi. Zapravo, upravo je to naše bogosluje "umom" i "duhom", zbog kojeg nas Pavao zaklinje "prikazati svoja tijela za rtvu ivu, svetu, Bogu milu" (Rim 12,1). Na što bi se svela liturgija upućena samo Gospodinu, kada ne bi, istodobno, bila sluba za našu braću, na što bi se svela vjera koju se ne bi pokazalo djelima ljubavi? Apostol često svoje zajednice podsjeća na posljednji sud, kada ćemo se svi "pojaviti pred sudištem Kristovim da svaki dobije što je kroz tijelo zaradio, bilo dobro, bilo zlo" (2 Kor 5,10; usp. također Rim 2,16).

To što etika koju Pavao predlaže vjernicima ne zastranjuje u oblike moralizma i pokazuje se

aktualnom za nas danas, to je zato jer, svaki put, polazi uvijek od osobnog i komunitarnog odnosa s Kristovim opravdanjem, da bi se zatim odjelotvorila u ivotu po Duhu. Zato se svako etičko nazadovanje ne ograničava na individualnu sferu ili na subjektivni ambijent, već je istodobno obezvrjeđivanje osobne i zajedničke vjere: iz nje proistječe i na nju ima presudan utjecaj. Pustimo da do nas dopre pomirenje, koje je Bog u Kristu jednom zauvijek izvršio, da do nas dopre "luda" ljubav Boga prema nama: nitko i nikada nas neće moći odijeliti od njegove ljubavi (usp. Rim 8,39), koja nas osposobljava da možemo davati prave plodove Duha.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

Srdačnu dobrodošlicu upućujem dragim hrvatskim hodočasniciima, a posebno vjerniciima iz upe Svetoga Mateja iz Mostara. Krist Kralj, čiji dolazak u vjeri i nadi s radošću iščekujemo, neka čuva i blagoslovi vas i vaše obitelji. Hvaljen Isus i Marija!